

EUROPA-KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 23.3.2012
COM(2012) 122 final

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

**om den offentlige kontrol i almindelighed i medlemsstaterne af fødevaresikkerhed,
dyresundhed og dyrevelfærd samt plantesundhed**

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	Baggrund	2
2.	EU's fødevarekæde	2
3.	Oversigt over EU's fødevaresikkerhedskontrol	2
3.1.	Oversigt over medlemsstaternes årlige rapporter	2
3.2.	Resultater af Kommissionens kontrolaktiviteter i medlemsstaterne	2
3.3.	Andre kilder til information om kontrol i medlemsstaterne	2
3.4.	Kommissionens opfølgning og håndhævelse	2
4.	Konklusioner	2

1. Baggrund

I henhold til artikel 44, stk. 1, i forordning (EF) nr. 882/2004¹ (i det følgende benævnt "forordningen om foderstof- og fødevarekontrol") skal medlemsstaterne hvert år forelægge Kommissionen en rapport om gennemførelsen af deres flerårige nationale kontrolplaner, som er fastlagt i overensstemmelse med artikel 41 i denne forordning. Rapporterne skal indeholde:

- a) en beskrivelse af ændringer i de flerårige nationale kontrolplaner for at tage hensyn til bl.a. ændringer i lovgivning, nye sygdomme eller risikofaktorer, ny videnskab, resultater af tidligere kontrol og væsentlige organisatoriske ændringer
- b) resultater af kontrol og audit, der er gennemført i det forløbne år i medfør af den nationale kontrolplan
- c) den form for manglende overholdelse, der er konstateret ved kontrollen, og antallet af sådanne tilfælde
- d) foranstaltninger, der skal sikre, at den nationale kontrolplan iværksættes, herunder håndhævelsesforanstaltninger og resultaterne heraf.

I henhold til artikel 44, stk. 4 og 6, i forordningen skal Kommissionen hvert år udarbejde og forelægge Europa-Parlamentet og Rådet en rapport om medlemsstaternes kontrol i almindelighed, i lyset af:

- a) de årlige rapporter, som medlemsstaterne har fremlagt
- b) EU's audit² og tilsyn, som er gennemført i medlemsstaterne
- c) samt alle andre relevante oplysninger.

Kommissionen forelagde sin første rapport for Europa-Parlamentet og Rådet i august 2010³. Hovedformålet med rapporten var at give en første screening af de data og oplysninger om offentlig kontrol, der var indeholdt i de første årlige rapporter fra medlemsstaterne. Den indeholdt også et sammendrag af resultaterne af EU's audit og tilsyn. Den blev drøftet af medlemsstaterne i Den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed i september 2010. Europa-Parlamentets Miljøudvalg og Udvalg om Landbrug og Udvikling af Landdistrikter drøftede den i oktober 2010.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 882/2004 af 29. april 2004 om offentlig kontrol med henblik på verifikation af, at foderstof- og fødevarelovgivningen samt dyresundheds- og dyrevelfærdsbestemmelserne overholdes (EUT L 165 af 30.4.2004, s. 1).

² Siden 2010 er udtrykket "tilsyn" blevet erstattet af "audit" for at afspejle Levnedsmiddel- eller Veterinærkontorets (FVO) bredere virkefelt. "Audit" anvendes generelt i denne rapport af klarhedshensyn.

³ KOM(2010) 441 endelig af 25.8.2010.

Kommissionen har indledt drøftelser med medlemsstaterne om de spørgsmål, der blev taget op i den første rapport, navnlig om, hvordan indsamlingen og behandlingen af data om offentlig kontrol kan strømlines og standardiseres.

Denne anden rapport har en noget anden indfaldsvinkel end den første. Den sigter mod at give et overblik over EU's fødevarer sikkerhedskontrol, der ikke er begrænset til det seneste år, hvor der er årsrapporter til rådighed fra alle medlemsstater, men trækker på de seneste oplysninger fra alle tre hovedkilder til oplysninger om kontrol med henblik på at give en så ajourført redegørelse som muligt for, hvordan EU's kontrolsystem fungerer.

De vigtigste kilder til denne rapport er: a) årlige rapporter fra medlemsstaterne for 2008 og 2009, b) resultaterne af Kommissionens kontrolaktiviteter i perioden 2008-2010 og c) andre relevante oplysninger om kontrollen, herunder:

- de seneste rapporter fra medlemsstaterne om kontrollen i specifikke sektorer
- resultaterne af EU's hurtige varslingsystemer (det hurtige varslingsystem for fødevarer og foder - RASFF, systemet for anmeldelse af dyresygdomme - ADNS og varslingsystemet for trusler mod plantesundheden - Europhyt)
- drøftelser og afgørelser om kontrol i Den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed og Den Stående Komité for Plantesundhed
- en gennemgang af tilfælde af overtrædelser, der er knyttet til svagheder i kontrolsystemerne i medlemsstaterne.

2. EU's fødevarekæde

For at forstå, hvordan EU's system for offentlig kontrol i fødevarekæden (herunder kontrol, som er nødvendig for at sikre plantesundhed, dyresundhed og dyrevelfærd) fungerer, er det hensigtsmæssigt først at få en idé om, hvor omfattende og kompleks EU's fødevarekæde er. Ifølge de seneste data fra Eurostat ligger værdien af den samlede produktion i EU's fødevarekæde på ca. 750 mia. EUR. Den samlede beskæftigelse i sektoren, lige fra primærproduktion til detail- og restaurantsektoren, er på over 48 mio. Der er ca. 14 mio. primære landbrugsproducenter og tre mio. fødevarevirksomhedsledere, som er aktive i EU's fødevarekæde fra fødevarefremstilling til detail- og restaurantsektoren. Disse samlede tal giver en idé om fødevareindustriens størrelse. Den er enorm, men også meget varieret og kompleks.

F.eks. inden for primærproduktion varierer landbrugsbedriftenes gennemsnitlige størrelse fra ca. 90 ha i lande som Tjekkiet til ca. 50 ha i lande som Det Forenede Kongerige, Frankrig og Tyskland og til mindre end 8 ha i andre lande som Polen, Bulgarien og Rumænien.

Der er også stor variation i de former for landbrug, der praktiseres i EU, hvilket i vid udstrækning skyldes agroklimatiske forhold, men også landbrugstraditioner, som går langt tilbage i tiden.

Der er ca. 300 000 fødevareforarbejdningsvirksomheder i EU. For mange produkters vedkommende – såsom vin, Olivenolie, æg og ost – kan forarbejdningen dog varetages af

landbrugsbedrifter i stedet for forarbejdningsvirksomheder. Hvis man udelukkende fokuserede på forarbejdningssektoren, ville man undervurdere den samlede størrelse og kompleksitet af EU's fødevarer system. Navnlig inden for forarbejdningssektoren tegner et lille antal virksomheder, som opererer globalt, sig for en meget stor andel af produktionen. F.eks. inden for mejerisektoren varetager 1 % af virksomhederne over 60 % af den samlede produktion i EU. Uden for primærproduktionen findes det største antal fødevarer virksomhedsledere sidst i fødevarekæden, nemlig i detail- og restaurantsektoren. Der er over en million fødevaredetailhandlere i EU, hvoraf mange er små familiedrevne virksomheder, selv om et lille antal store supermarkedskæder dominerer sektoren målt i samlet salg. Der er næsten 1,4 mio. restauranter og andre serveringssteder.

3. Oversigt over EU's fødevarer sikkerhedskontrol

3.1. Oversigt over medlemsstaternes årlige rapporter

EU har udviklet en omfattende og detaljeret lovgivning, der skal sikre, at de fødevarer, der tilbydes forbrugerne gennem dette store og komplekse fødevarer produktionssystem, er sikre og sunde. Grundprincipperne i EU's foderstof- og fødevarer lovgivning er fastlagt i forordning (EF) nr. 178/2002⁴. Ifølge denne forordning har fødevarer virksomhederne det primære ansvar for, at fødevarerne er sikre gennem hele fødevarekæden fra primærproduktion til det endelige salg til forbrugeren. Medlemsstaterne er forpligtet til at overvåge og kontrollere, at virksomhederne opfylder kravene i EU-lovgivningen om fødevarer- og foderstofsikkerhed (herunder dyresundhed, dyrevelfærd og plantesundhed). De skal anvende et kontrolsystem i dette øjemed.

Forordning (EF) nr. 882/2004 bestemmer, hvordan denne kontrol skal tilrettelægges og gennemføres. Den fastsætter i alt væsentligt generelle regler for offentlig kontrol med, om EU's bestemmelser om sikkerhed i fødevarekæden overholdes korrekt. Forordningen pålægger navnlig medlemsstaterne krav i forbindelse med kontrol af:

- at virksomhedslederne overholder de sektorspecifikke retlige krav, eller
- at varer, der skal bringes i omsætning på EU's marked (og som enten er produceret i EU eller importeret fra tredjelande), overholder standarderne og kravene i den sektorspecifikke lovgivning.

Derudover udfører medlemsstaternes myndigheder andre officielle opgaver i henhold til forordning (EF) nr. 882/2004, f.eks. med henblik på at bekæmpe eller udrydde agenser, der forårsager dyresygdomme (f.eks. test for visse sygdomme inden for rammerne af et program, epidemiologisk undersøgelse som følge af et udbrud, vaccination mod dyresygdomme eller aflivning af dyr, der er inficeret med patogener).

Forordning (EF) nr. 882/2004 indeholder også detaljerede regler om den kontrol, som Kommissionens tjenestegrene skal foretage af medlemsstaterne for at kontrollere, at de

⁴ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarer lovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevarer sikkerhed.

overholder forpligtelserne i den sektorspecifikke lovgivning og i forordning (EF) nr. 882/2004. Medlemsstaterne skal etablere og gennemføre flerårige nationale kontrolplaner for at opfylde kravene i forordningen. Disse planer dækker typisk en periode på mellem tre og fem år og blev første gang anvendt fra begyndelsen af 2007. Medlemsstaterne skal forelægge Kommissionen en årlig rapport om gennemførelsen af deres flerårige nationale kontrolplaner. Der er modtaget årlige rapporter for 2007, 2008 og 2009.

Resultaterne af Kommissionens første analyse af de nationale rapporter var sammenfattet i dens oversigtsrapport fra sidste år, KOM(2010) 441. Det var i denne rapport meget vanskeligt at drage konklusioner for EU som helhed på grund af de store afvigelser mellem de nationale rapporter i henseende til såvel struktur som indhold og manglen på harmoniserede kontroldata. Dette kendetegner fortsat rapporterne for 2008 og 2009 og afspejler til dels de betydelige forskelle mellem medlemsstaterne i landbrugsstrukturer, administrativ kultur og størrelse. Ikke desto mindre er rapporternes sammenlignelighed blevet forbedret markant som følge af a) den erfaring, som medlemsstaterne har fået i forbindelse med udarbejdelsen, og b) Kommissionens løbende og aktive dialog med medlemsstaterne med henblik på yderligere at forbedre indholdet og navnlig sammenligneligheden. Da de fleste medlemsstater nu har stillet oplysninger til rådighed med treårige intervaller, kan der udledes nogle interessante tendenser og udviklingsforløb over tid. De er sammenfattet nedenfor.

Indsamling og analyse af data

Et fælles træk ved de fleste rapporter er, at der gøres en stadig større indsats for at forbedre indsamlingen af data om antallet og typen af afsluttede kontroller og om resultaterne heraf. I bestræbelserne på at opnå effektivitet er pålidelige ajourførte data vigtige for at vurdere resultaterne og opstille prioriteter for kontrolaktiviteterne fremadrettet. Selv om der i de årlige rapporter gøres opmærksom på mange nye og igangværende initiativer i den retning, synes der kun at finde en begrænset udveksling af knowhow og erfaring sted mellem de forskellige kontrolmyndigheder i eller mellem medlemsstaterne indbyrdes. Kommissionen oplyste i sin årsrapport fra sidste år, at den i samarbejde med medlemsstaterne agtede at undersøge, hvordan det betydelige potentiale for elektronisk overførsel og analyse af data kan udnyttes til at opnå forenkling og standardisering på EU-plan. Arbejdet hermed er nu gået i gang, og dette kan igen være til gavn for medlemsstaterne i forbindelse med udviklingen af deres egne informationsstyringssystemer.

Samlede resultatangivelser

Ifølge Kommissionens retningslinjer vedrørende rapporternes struktur og indhold skal hver national myndighed foretage en samlet angivelse af resultaterne af sit kontrolsystem hvert år. Disse angivelser er af varierende kvalitet. I de fleste rapporter er de begrænset til en generel erklæring om, at kontrollen er blevet udført i overensstemmelse med de planlagte ordninger, at de generelle standarder for fødevarerikkerhed, dyresundhed, dyrevelfærd og plantesundhed er tilfredsstillende, og at de tilfælde af manglende overholdelse, som måtte være konstateret, normalt er af mindre alvorlig karakter. Nogle rapporter giver dog en mere omfattende og dokumenteret vurdering baseret på et sæt resultatindikatorer. I nogle tilfælde vedrører disse indikatorer kun antallet og typen af gennemførte kontroller og oplysninger om, hvorvidt de er i overensstemmelse med de oprindelige planer. I andre tilfælde (Frankrig, Finland, Sverige og Slovakiet) går

indikatorerne videre og har til formål at måle resultatet i forhold til forekomsten af specifikke dyresygdomme eller fødevarebårne sygdomme. I Frankrig gøres der også forsøg på at kortlægge omkostningerne ved kontrollen i en række specifikke områder.

Fremskridt i gennemførelsen af flerårige nationale kontrolplaner

Kravet om, at medlemsstaterne skal indføre integrerede flerårige nationale kontrolplaner, der omfatter alle kontrolaktiviteter i hele fødevarekæden fra jord til bord, var en stor udfordring. De nationale kontrolsystemer i de fleste lande er yderst komplekse, idet der ofte er mange forskellige organisationer involveret i de forskellige aspekter af kontrollen med fødevarer og foderstoffer, dyresundhed, dyrevelfærd og plantesundhed. I de fleste medlemsstater ville disse forskellige organisationer tidligere kun have haft ringe erfaring med at samarbejde om udarbejdelsen af integrerede kontrolplaner. Endvidere er det operationelle ansvar for gennemførelsen af kontrol overladt til regionale og lokale myndigheder i de fleste medlemsstater. Sikringen af, at deres aktiviteter var fuldt integreret i de nationale planer på en konsekvent og sammenhængende måde, krævede, at de nationale myndigheder styrkede mekanismerne for høring af og kommunikation med deres regionale og lokale myndigheder. Det fremgår af de årlige rapporter om gennemførelsen af planerne, at der er gjort betydelige fremskridt med indførelsen af strukturerne og procedurerne for integrering af kontrolplanerne fra alle aktører på nationalt, regionalt og lokalt plan. De fleste myndigheders største udfordring er nu at udvikle informations- og kommunikationssystemer, der kan tilvejebringe nøjagtige data om den gennemførte kontrol og resultaterne heraf, sådan at resultaterne af de flerårige nationale kontrolplaner kan vurderes nøjagtigt over tid, og at opstille kontrolmål, der er tilpasset risikobaserede prioriteringer.

Registrering af fødevarevirksomhedsledere

Effektiv sporbarhed af fødevarer fra den oprindelige kilde til den endelige bestemmelse er et centralt princip i EU's kontrolsystem for fødevaresikkerhed. Hovedhjørnestenen i systemet er en omfattende registrering af alle virksomhedsledere, et effektivt system for identifikation af dyr og sporbarhed af foderstoffer og fødevarer. Der er gjort betydelige fremskridt med registreringen af fødevarevirksomheder. På foderområdet er registreringen af mindre foderstofvirksomheder dog endnu ikke afsluttet. Med hensyn til sporbarheden af dyr er der nogle åbenbare mangler i forbindelse med identifikationen af kvæg og svin og navnlig i systemerne for får, geder og heste.

Risikovurdering og prioritering

Forordning (EF) nr. 882/2004 kræver navnlig, at de nationale myndigheder foretager en eksplicit risikovurdering og råder over et kontrolprioriteringssystem. I takt med det stigende pres på ressourcerne i de kommende år skal dette aspekt af de flerårige nationale kontrolplaner og de hermed forbundne årlige rapporter prioriteres højere. Visse medlemsstaters rapporter giver en god beskrivelse af systemerne for risikoklassificering af fødevarevirksomheder og af, hvordan deres kontrol er tilrettelagt i overensstemmelse med denne risikoklassificering. Nederlandene, Finland og Slovenien er nået meget langt på dette område. I en række medlemsstater har de nationale myndigheder dog konstateret, at bedre risikoklassificering af ledere af fødevare- og foderstofvirksomheder er et vigtigt område, hvor der er behov for forbedringer. I de seneste år har

Levnedsmiddel- og Veterinærkontoret under Generaldirektoratet for Sundhed og Forbrugere gennem sine audit lagt øget vægt på, at medlemsstaterne skal sikre, at den offentlige kontrol i alle sektorer foretages regelmæssigt på grundlag af en risikovurdering og med passende intervaller.

Kontrollens intensitet og omfang

Det fremgår generelt af rapporterne, at der er en høj kontrolintensitet i hele EU. Tilsynsfrekvensen varierer meget afhængigt af virksomhedens art. F.eks. er kontrollen langt hyppigere i sektorer, der anses for at være forbundet med stor risiko, såsom kød- og mælkeproduktion.

Kontrollen med foder og animalske biprodukter er mindre intensiv end for fødevarer. Større ændringer i EU-lovgivningen i det sidste årti vedrørende foderstoffer og animalske biprodukter, navnlig nødvendigheden af at registrere alle virksomheder i sektoren for foderstoffer og animalske biprodukter, har påført virksomhederne og kontrolmyndighederne en stor arbejdsbyrde. Det anerkendes i de fleste rapporter, at der er plads til forbedringer og yderligere intensivering af kontrollen baseret på risikoprioritering i disse sektorer.

Kontrollen på dyresundhedsområdet fokuserer på, om kravene til identifikation af dyr er overholdt, og på test for dyresygdomme såsom brucellose, tuberkulose, klassisk svinepest og BSE. Derudover er medlemsstaterne forpligtet til at indføre beredskabsplaner med henblik på at håndtere store kriser i relation til fødevare- og fodersikkerhed samt dyresundhed.

Koordination mellem nationale, regionale og lokale myndigheder

I mange medlemsstater ligger det operationelle ansvar for gennemførelsen af den offentlige kontrol primært hos de regionale og lokale myndigheder. Det er navnlig tilfældet i medlemsstater med delegerede beføjelser såsom Tyskland, Spanien, Italien, Grækenland, Det Forenede Kongerige, Sverige og Finland, hvor de regionale og lokale myndigheder kan have en høj grad af autonomi. Den udfordring, som disse medlemsstater står over for, er, hvordan de skal sikre et tilstrækkeligt solidt ansvarlighedssystem, hvorigennem de regionale og lokale myndigheder på en hensigtsmæssig og sammenhængende måde kan redegøre for deres kontrolaktiviteter over for deres nationale myndigheder og via dem over for EU-niveauet.

Der er også det dermed forbundne spørgsmål om overlappende ansvarsområder og kontrolaktiviteter mellem forskellige myndigheder. Det er i en række medlemsstater et spørgsmål, som går langt tilbage i tiden. I f.eks. Grækenland, Portugal og Rumænien peger de interne auditmyndigheder selv på overlappende ansvarsområder og operationelle aktiviteter som et væsentligt problem. Disse medlemsstater er også blandt dem, der anfører utilstrækkelige ressourcer som en af grundene til, at målene for kontrolantallet ikke kan nås. Generelt synes medlemsstater med klart afgrænsede ansvarsområder og forvaltningsstrukturer, hvor der udvises ansvarlighed på alle niveauer, at fungere mest effektivt.

Nationale auditsystemer

I henhold til forordning (EF) nr. 882/2004 skal medlemsstaterne foretage interne audit eller lade foretage eksterne audit for at sikre, at deres kontrolsystemer opfylder målsætningerne i forordningen. Det fremgår også af forordningen, at disse audit skal underkastes en uafhængig undersøgelse og gennemføres på en gennemskuelig måde.

Næsten alle medlemsstater har allerede indført en auditordning, selv om audit i de fleste tilfælde kun omfatter et begrænset antal specifikke kontrolområder inden for det overordnede system. Resultaterne af disse audit fremlægges i de årlige rapporter, men ofte i meget kortfattet form. Der rapporteres generelt ikke i detaljer om de største svagheder, der er identificeret i forbindelse med disse interne audit, og de foranstaltninger, der er truffet for at afhjælpe dem. Der er dog nogle undtagelser, som er værd at nævne. F.eks. rapporterer Finland og Tjekkiet om resultaterne af deres audit og de områder, hvor der er identificeret svagheder.

Endvidere indeholder de årlige rapporter begrænsede oplysninger om de bestemmelser, der er indført for at opfylde kravene om, at auditrapporter skal være underkastet en uafhængig undersøgelse.

Pålideligheden, eller manglen på samme, af medlemsstaternes egne auditsystemer i henseende til at gennemføre de nødvendige forbedringer af kontrollen vil i stigende grad blive et risikokriterium, som der skal tages hensyn til ved planlægningen af Levnedsmiddel- og Veterinærkontorets kommende audit.

Ressourcer

Ifølge oplysninger fra de nationale myndigheder skønnes det, at over 100 000 personer på nationalt, regionalt og lokalt plan direkte eller indirekte er beskæftiget med at føre kontrol med fødevarer- og fodersikkerhed, dyresundhed, dyrevelfærd og plantesundhed. Dette er en meget væsentlig ressource, men hvis man sammenligner kontrolmålene med det reelle resultat, peger nogle nationale myndigheder på personalemangel som en af de underliggende årsager til, at kontrolmålene ikke er blevet nået. Nogle medlemsstater som f.eks. Nederlandene oplyser ret åbent, at deres kontrolsystemer og -aktiviteter er ved at blive tilpasset for at tage hensyn til de seneste års virkelighed med personalenedskæringer og rationaliseringer. Risikovurdering og prioritering af kontrollen er vigtige elementer i denne tilpasning.

Uddannelse

De nationale rapporter redegør i detaljer for de uddannelsesprogrammer, der hvert år gennemføres for kontrolpersonalet og for fødevarervirksomhedsledere. Generelt er indsatsen på uddannelsesområdet meget væsentlig. Den fokuserer på tre hovedprioriteter. For det første krævede "hygiejnepakke"-forordningerne, som blev indført i 2006, at alle fødevarervirksomhedsledere i højere grad skulle rette fokus mod god hygiejnepraksis og anvendelsen af HACCP⁵-principperne. Der er i de seneste år gjort et betydeligt stykke arbejde for at gøre fødevarervirksomhedsledere og kontrolpersonale på alle niveauer fortrolige med kravene i de nye forordninger. For det

⁵ Risikoanalyse og kritiske kontrolpunkter.

andet kræver den videnskabelige og teknologiske udvikling, navnlig inden for relativt nye områder af fødevarer- og foderstofproduktion (f.eks. nye fødevarer, gmo, tilsætningsstoffer til fødevarer og foderstoffer) en løbende ajourføring af personalets knowhow. For det tredje har det øgede fokus på foderstoffer og animalske biprodukter krævet en særlig indsats for at gøre virksomhederne og kontrolpersonalet bekendt med de nye krav i EU-lovgivningen inden for disse sektorer.

Uddannelseskurser på nationalt plan understøttes og suppleres af uddannelseskurser tilrettelagt af Kommissionen inden for rammerne af programmet "Bedre uddannelse - større fødevarer sikkerhed", der blev påbegyndt i 2006 med hjemmel i artikel 51 i forordning (EF) nr. 882/2004. Dette program, der omfatter en bred vifte af emner, sigter mod at gøre kontrolpersonalet mere effektivt ved at sikre, at aktører på alle niveauer overholder EU-lovgivningen om beskyttelse af folkesundhed, dyre- og plantesundhed samt dyrevelfærd. Dette bidrager til gengæld til at skabe mere sikre fødevarer og foderstoffer, til at fremme dyre- og plantesundhedsstandarderne og til at øge forbruger- og dyrebekyttelsen.

Resultaterne af Kommissionens kontrolaktiviteter, f.eks. inden for generel hygiejne som beskrevet i del 3.2 i denne rapport, bekræfter, at der er behov for mere uddannelse på visse områder.

Laboratorier

Alle medlemsstater skal udpege laboratorier til at analysere prøver, som er udtaget i forbindelse med offentlig kontrol. Disse laboratorier skal drives, vurderes og akkrediteres efter bestemte EU-standarder eller internationale standarder for at sikre ensartede, høje standarder. Der er et stort netværk af officielle laboratorier i EU. Mange af disse drives på nationalt plan, men de regionale og lokale myndigheder kan også udpege deres egne officielle laboratorier, navnlig i medlemsstater med autonome regioner eller lokale myndigheder. Dette kan føre til en betydelig spredning af officielle laboratorier. Akkrediteringsprocessen er kompleks og ofte forholdsvis bekostelig, navnlig for mindre regionale eller lokale laboratorier. Som følge heraf rapporterer nogle medlemsstater fortsat om forsinkelser med hensyn til opnåelse af fuld akkreditering af deres officielle laboratorier, der er involveret i test som led i den offentlige kontrol. I 2010 indledte Kommissionen drøftelser med medlemsstaterne om akkrediteringskravene.

Levnedsmiddel- og Veterinærkontorets audit bekræfter, at graden af laboratoriernes overholdelse af EU-lovgivningen varierer fra sektor til sektor. F.eks. i forbindelse med fisk og fiskevarer synes de laboratorier, der foretager analyser som led i den offentlige kontrol, generelt at være godt udrustet og i stand til at foretage de krævede analyser, og de fleste af dem er akkrediteret. Situationen er en anden for f.eks. laboratorier, der drives inden for rammerne af nationale salmonellakontrolplaner. I forbindelse med Levnedsmiddel- og Veterinærkontorets audit rapporteres der også om mangler i relation til kontrollen med pesticider i visse medlemsstater.

Resultater af den offentlige kontrol og overvågning

a) De vigtigste områder med manglende overholdelse

Inden for fødevarerproduktion er der to tilbagevendende temaer i medlemsstaternes rapporter om manglende overholdelse af kravene, nemlig hygiejnekontrol i virksomhederne og mærkning. Det fremgik af de nationale kontrolrapporter for 2007, at

der var konstateret udbredte mangler i forbindelse med anvendelsen af disse forordninger, hvilket sandsynligvis til dels skyldes, at de først var trådt i kraft året forinden. Der blev konstateret solide fremskridt på dette område i 2008 og 2009, men de fleste rapporter peger på vedvarende problemer for små detailforretninger og restauranter i fødevarekæden. De største svagheder omfatter: forældede bygninger og forældet udstyr, manglende eller svage systemer for virksomhedernes egenkontrol, mangelfuld anvendelse af HACCP og utilstrækkelig opbevaring af dokumentation. Nogle myndigheder peger på problemer i detailforretninger og restauranter som følge af stor personalegennemstrømning, navnlig af sæsonarbejdere, hvilket gør det vanskeligt at få personalet godt uddannet i hygiejnepraksis. Med hensyn til mærkning synes det største problem at være de komplekse krav, der udspringer af forskellige lovgivningsområder (f.eks. tilsætningsstoffer, ernæring, oprindelsessted osv.).

På foderstofområdet vedrører de vigtigste tilfælde af manglende overholdelse forsinkelser i registreringen af virksomhedsledere, mangelfuld anvendelse af HACCP-principperne; hygiejne hos foderstoffabrikkerne og overtrædelser af reglerne om fodertilsætningsstoffer.

Med hensyn til dyresundhed vedrører de vigtigste svagheder, som der er rapporteret om, identifikation af dyr og kontrol med flytning af dyr.

Med hensyn til dyrevelfærd på bedrifterne blev mange af de konstaterede svagheder tilskrevet manglende viden hos landbrugerne, navnlig de mindre landbrugere. Nogle medlemsstater havde konstateret et faldende antal tilfælde af manglende overholdelse på landbrugsbedrifter som følge af bestemmelsen om uddannelse og oplysning af landbrugere.

Resultater af den offentlige kontrol og overvågning

b) Generelle tendenser inden for fødevarebårne sygdomme

Salmonella og Campylobacter er de to vigtige årsager til fødevarebårne sygdomme i EU. EFSA's analyse af zoonoserapporterne fra hver medlemsstat bekræfter en faldende tendens i antallet af salmonellosetilfælde hos mennesker i EU. I 2009 blev der rapporteret om i alt 108 614 bekræftede tilfælde hos mennesker (data offentliggjort i 2011), og navnlig de tilfælde hos mennesker, der er forårsaget af *S. Enteritidis*, faldt markant. EFSA-rapporten peger på anvendelsen af salmonellakontrolprogrammerne i medlemsstaterne som en årsag til dette fald.

Medlemsstaternes årlige rapporter om kontrol viser, at prøveudtagning og test af prøver for disse to mikrobiologiske risici tegner sig for en meget stor del af prøveudtagning og test af prøver i relation til fødevareproduktionen i medlemsstaterne.

Nationale håndhævelsesforanstaltninger

I henhold til forordning (EF) nr. 882/2004 skal de kompetente myndigheder sikre, at virksomhedslederne træffer afhjælpende foranstaltninger, når der konstateres manglende overholdelse. Det kræves også, at medlemsstaterne har klart definerede regler om de sanktioner, der gælder, når EU-lovgivningen overtrædes. Sanktionerne skal være effektive, stå i rimeligt forhold til overtrædelserne og have afskrækkende virkning. Næsten alle rapporter indeholder et kort sammendrag af de foranstaltninger, der er truffet for at afhjælpe manglende overholdelse. De mest almindelige foranstaltninger er

indsættelser, bøder, midlertidig eller, i alvorlige tilfælde, permanent lukning af virksomheden og, i sjældne tilfælde, strafferetlig forfølgelse i tilfælde af svig og grove overtrædelser af retlige bestemmelser. Generelt er oplysningerne om sanktionsordningerne og om, hvordan de fungerer, begrænset, og detaljeringsgraden varierer fra den ene medlemsstat til den anden. I mangel af mere specifikke og harmoniserede data i de årlige rapporter er det ikke muligt at bedømme, hvor ensartet det generelle håndhævelsessystem er på tværs af medlemsstaterne. I visse medlemsstater som f.eks. Tjekkiet er der en tendens til, at man går væk fra domstolsbaserede procedurer og over til mindre bekostelige og mere effektive administrative procedurer for visse mindre alvorlige tilfælde af overtrædelse.

Offentlig kontrol som følge af opståede specifikke sundhedstrusler – fødevarer, dyr og planter

I de senere år har de største sundhedskriser, der er opstået i EU inden for fødevarer- og foderstofsikkerhed, kunnet føres tilbage til foderstoffremstilling. I 2008 blev der afsløret høje dioxinforureningsniveauer i svinekød i Irland. Problemet blev sporet til problemer i foderstoffremstillingsprocessen, som skyldtes anvendelse af stærkt forurenet olieaffald i forbindelse med tørringsprocessen. I 2010 blev der opdaget dioxinforurening i produkter med oprindelse i Tyskland. Dette blev sporet til, at fedt, som udelukkende var bestemt til industrielle formål, blev tilsat til foder. Kommissionen er i færd med at vedtage specifikke foranstaltninger til håndtering af denne særlige risiko.

På dyresundhedsområdet har medlemsstaterne måttet fokusere på supplerende kontrolbestræbelser i relation til bluetongue og aviær influenza. Det seneste udbrud af mund- og klovesyge i Bulgarien understreger betydningen af fortsat årvågenhed, men viser også, at EU's kontrolforanstaltninger, når de anvendes korrekt, er effektive i henseende til at forhindre spredningen af sygdommen.

På plantesundhedsområdet blev inddæmningen af truslen fra fyrretræsnematode i Portugal og gennemførelsen af foranstaltninger med henblik på at udrydde udbruddet i Spanien prioriteret højt. På tilsvarende vis krævede den hurtige spredning af den røde palmenudebille i Middelhavslandene og de gentagne udbrud af asiatisk citrusræbuk forstærket kontrol- og indslutningsforanstaltninger fra medlemsstaternes side. Foranstaltningerne på EU-plan og de berørte medlemsstaters kontrolindsats er beskrevet i afsnit 3.2 i denne rapport.

Interessante udviklingstendenser som mulige eksempler på god praksis

Klassificering af virksomheder og offentliggørelse af resultater (Danmark, Tjekkiet, Det Forenede Kongerige og Belgien): Kravet om, at alle fødevareraktivitetsledere skal registreres, kombineret med de officielle myndigheders offentliggørelse af tilsynsresultaterne for disse virksomheder, gør det lettere at give forbrugerne et nyttigt fingerpeg om overholdelsen af standarderne i restauranter og forretninger. Der findes allerede en række eksempler, hvoraf det ældste er den danske "smiley"-ordning (<http://www.findsmiley.dk/en-US/Forside.htm>). Der arbejdes med tilsvarende idéer i Det Forenede Kongerige og Belgien.

Virksomhedslederens egenindberetning af afhjælpende foranstaltninger (Nederlandene): Som led i bestræbelserne på at forbedre effektiviteten af kontroltjenesterne og lette fødevareraktivitetsledernes kontrolbyrde har Nederlandene indført et elektronisk

egenindberetningssystem for fødevarevirksomhedsledere. En fødevarevirksomhedsleder kan ved hjælp af dette system rapportere til kontrolmyndigheden gennem et webbaseret rapporteringssværktøj om de foranstaltninger, der er truffet som reaktion på henstillinger, som er givet i forbindelse med tidligere kontrolbesøg. I tilfælde af mere systematisk manglende overholdelse accepteres disse rapporter almindeligvis, uden at der er behov for opfølgende besøg af myndighederne, selv om der foretages lejlighedsvis stikprøvekontrol på stedet.

Kvalitetssikringssystemer (Belgien, Tjekkiet, Tyskland, Litauen og Slovenien): En række medlemsstater har indført kvalitetssikringssystemer inden for deres kontroltjenester og har fået dem akkrediteret efter internationale standarder. I Tjekkiet f.eks. revideres de fleste kontrolorganers kvalitetssikringssystemer af eksterne organer i overensstemmelse med ISO 9001-standarden. De betragter disse systemer som vigtige instrumenter for forbedring af kontrollens samlede effektivitet, og løbende uafhængige præstationsvurderinger tilskynder til fortsatte forbedringer. I Tyskland har en særlig delstatsarbejdsgruppe vedrørende kvalitetssikring udviklet en harmoniseret ramme for udarbejdelsen af kvalitetssikringssystemer i hver af de 16 delstater.

3.2. Resultater af Kommissionens kontrolaktiviteter i medlemsstaterne

I henhold til forordning (EF) nr. 882/2004 skal Kommissionen gennemføre kontrol i medlemsstaterne for at verificere, at den offentlige kontrol generelt finder sted i overensstemmelse med de respektive flerårige nationale kontrolplaner og EU-lovgivningen.

For at opfylde Kommissionens forpligtelser gennemfører Levnedsmiddel- og Veterinærkontoret audit og tilsyn for at verificere, at foderstof- og fødevarelovgivningen samt lovgivningen om dyresundhed, dyrevelfærd og plantesundhed overholdes, og for at verificere, at den offentlige kontrol inden for disse områder udføres i overensstemmelse med EU-lovgivningen. Dette program offentliggøres på Kommissionen websted i begyndelsen af hvert år.

Resultaterne af hver audit beskrives i en rapport, der sendes til den relevante nationale myndighed, sammen med konklusioner og henstillinger om identificerede mangler. Det fremgår af afsnit 3.4 i denne rapport, hvordan henstillinger skal behandles.

Oplysninger fra Levnedsmiddel- og Veterinærkontorets audit kan føre til, at Kommissionen vedtager beredskabs- eller beskyttelsesforanstaltninger (i form af kommissionsafgørelser) i tilfælde af en alvorlig trussel mod fødevarerens sikkerhed, dyre- eller plantesundheden, eller såfremt risiciene ikke kan inddæmmes ved foranstaltninger, som træffes af den berørte medlemsstat alene. Som led i disse retlige foranstaltninger kan der afhængigt af situationen pålægges supplerende kontrol, men også foranstaltninger til forhindring af handel med eller import af foderstoffer, fødevarer, dyr og planter eller produkter fremstillet heraf.

Oplysninger fra Levnedsmiddel- og Veterinærkontorets audit kan, hvor det er relevant, også anvendes som bevis for overtrædelser af EU-lovgivningen i forbindelse med traktatbrudsprocedurer (se afsnit 3.4).

Gennem offentliggørelsen af auditrapporter og medlemsstatens handlingsplaner samt regelmæssigt opdaterede landeprofiler giver Kommissionen de implicerede parter og

borgerne faktuelle oplysninger om, hvordan kontrolmyndighederne i hver medlemsstat opfylder deres forpligtelser til at sikre korrekt gennemførelse af EU-lovgivningen.

I de seneste år har Levnedsmiddel- og Veterinærkontoret udført ca. 250 audit om året, som omfatter hele fødevarekæden samt dyresundhed, dyrevelfærd og plantesundhed.

Audit på fødevaresikkerhedsområdet udgør hovedparten af programmet. I den undersøgte periode vedrørte mindst 70 % af alle audit fødevaresikkerhed, idet nogle af disse også omfattede beslægtede aspekter af dyresundhed. Ca. 12 % af de udførte audit vedrørte specifikt kun dyresundhed. Dyrevelfærd og plantesundhed tegnede sig for resten, idet ca. 8 % af de udførte audit fokuserede på hvert af disse områder hvert år.

Levnedsmiddel- og Veterinærkontorets rapporter giver nyttige oplysninger om, hvilke resultater der er opnået med medlemsstaternes kontrolsystemer på de områder, der var omfattet af dets audit i rapporteringsperioden. I det følgende afsnit redegøres der for de spørgsmål af interesse, som var omfattet af programmet i de sidste tre år i medlemsstaterne vedrørende fødevaresikkerhed, dyresundhed, dyrevelfærd og plantesundhed. Det indeholder også en kort oversigt over de vigtigste konstateringer og konklusioner, som de forskellige auditrunder har givet anledning til.

Levnedsmiddel- og Veterinærkontorets rapporter samt den kompetente myndigheds svar på henstillingerne i Levnedsmiddel- og Veterinærkontorets rapport findes på: http://ec.europa.eu/food/fvo/index_en.cfm

Fødevaresikkerhed

Offentlig kontrol med mælke- og kødproduktion

I den undersøgte periode udførte Levnedsmiddel- og Veterinærkontoret en række audit vedrørende hygiejnekontrol i relation til produktionen af fersk kød og mælk i næsten alle medlemsstater. Disse audit bekræftede, at alle medlemsstater har indført solide kontrolsystemer, der stort set er i overensstemmelse med bestemmelserne i forordning (EF) nr. 853/2004, og at den nødvendige opgradering af virksomheder, som producerer og forarbejder mælk og kød, til EU-standarder i forbindelse med tiltrædelsen i det store og hele er blevet vellykket gennemført i de ti medlemsstater, som tiltrådte EU i 2004. Fødevarevirksomhedslederne har gennemført overgangen til kravene i "hygiejnepakke"-forordningerne. De mangler, der blev konstateret, kunne normalt tilskrives individuelle svigt begået af kontrolpersonalet, som sædvanligvis peger på et svagt tilsynssystem. Den anden hovedårsag til vedvarende mangler er knyttet til kontrolmyndighedernes mangelfulde håndhævelse af lovgivningen.

Endvidere viste rækken af audit en tendens, hovedsagelig i nogle af de "gamle" medlemsstater, til ikke strengt at overholde de gældende krav til kødkontrol, f.eks. vedrørende: a) anvendelsen af teknisk personale i stedet for embedsdyrlæger til at udføre inspektion før slagtingen, og b) manglende anvendelse af embedsdyrlæger ved slagtingen, især på mindre slagterier, idet inspektion efter slagtingen foretages senere.

Offentlig kontrol med baby mad

Der blev udført audit i 11 medlemsstater og i Schweiz for at evaluere kontrollen med fremstillingen af baby mad. Der blev ikke konstateret større mangler med hensyn til

systemerne for hygiejnekontrol og sporbarhed i fødevarevirksomheder, som er aktive inden for sektoren. HACCP-programmerne i disse virksomheder var generelt ikke indrettet til at tage hensyn til de særlige risici, der er knyttet til babymad. Der blev også bemærket mangler i forbindelse med kravene til sammensætning og mærkning samt egenkontrol med pesticidrester og forurenende stoffer.

Den offentlige kontrol med modernælkserstatninger og babymad var ikke altid tilfredsstillende i relation til ingredienser, sammensætningskriterier og næringsstoffer, mærkning samt pesticidrester. Disse mangler i den offentlige kontrol var ofte knyttet til kontrolpersonalets begrænsede uddannelse i forbindelse med specifikke lovgivningsmæssige krav, ufyldestgørende udformede prøveudtagnings- og testprogrammer og begrænset kapacitet til at analysere pesticidrester. Som det var tilfældet med andre sektorer, tages de konstaterede mangler systematisk op gennem forskellige opfølgende aktiviteter.

Overgangsordninger for overholdelse af "hygiejnepakke"-forordningerne

I henhold til "hygiejnepakke"-forordningerne, der har været i kraft siden 2006, fik fødevarevirksomheder, hvis godkendelser dengang var begrænset til levering til hjemmemarkedet, en overgangsperiode indtil udgangen af 2009 til at opfylde samtlige krav i forordningerne. Det drejede sig typisk om virksomheder med lille kapacitet, som forarbejdede begrænsede mængder animalske fødevarer. I slutningen af overgangsperioden skulle disse virksomheder enten tilpasse deres virkefelt eller overholde hygiejnekravene, selv om forordningerne tillader fleksibilitet i forbindelse med visse bestemmelser.

Der blev for nyligt aflagt besøg i seks medlemsstater for at undersøge, om der var gjort fremskridt på dette område. Det blev konstateret, at i de tilfælde, hvor de nationale myndigheder havde indført fleksibilitetsordninger i overensstemmelse med EU-forordningerne, indebar dette løsninger for mange mindre fødevarevirksomhedsledere, navnlig i sektoren for fersk kød og mælk. I medlemsstater med mindre fleksible ordninger var manglende overholdelse mere udbredt. Fordi medlemsstaterne ikke fuldt ud overholder kravene om, at nationale fleksibilitetsinstrumenter skal anmeldes til Kommissionen, er fuldstændig verifikation på EU-plan af overholdelsen af disse ordninger dog ikke mulig.

Sporbarhed af oksekød og oksekødsprodukter

En række audit vedrørende sporbarhed af oksekød og oksekødsprodukter vil blive afsluttet inden udgangen af 2011. Sammenlignet med situationen i 2002, da den sidste gennemgang blev foretaget, er kontrollen med sporbarheden af oksekød og oksekødsprodukter og obligatorisk mærkning blevet forbedret i de besøgte medlemsstater. Med hensyn til sporbarheden af levende dyr var der nogle mangler, som primært skyldes forvaltningen af databaser, kontrol på bedrifter og kvægmarkeder eller handlendes anmeldelse af flytninger.

Offentlig kontrol med fisk og fiskevarer

Der blev udført audit i ni medlemsstater med henblik på at vurdere overholdelsen af EU-kravene til fisk. Det blev generelt konstateret, at der var indført omfattende offentlige kontrolsystemer for fiskevarer i alle de besøgte lande, herunder registrering og

godkendelse af virksomheder og fiskerfartøjer. I nogle lande blev der konstateret betydelige forskelle i gennemførelsen af den offentlige kontrol mellem de forskellige regioner. Generelt var de laboratorier, der foretager offentlige analyser, godt udstyret og i stand til at foretage de nødvendige analyser. De fleste laboratorier var akkrediterede.

Selv om systemerne generelt var godt udformet og forvaltet, blev der identificeret tre specifikke områder med svagheder i relation til kontrollen med: a) primære produktionssteder, såsom fiskerfartøjer og akvakulturbrug, b) visse fabriks- og frysefartøjer og c) specifikke parametre vedrørende fiskevarer såsom organoleptiske undersøgelser, friskhedsindikatorer, histamin, parasitter og mikrobiologiske undersøgelser.

Offentlig kontrol med fjerkræ

Der blev udført 12 audit af medlemsstaternes kontrolsystemer for fjerkrækød og fjerkrækøddprodukter. Generelt var den samlede overholdelsesgrad god. Hele fjerkræproduktionskæden var dækket, selv om antallet af kontroller på bedriftsniveau var begrænset. De vigtigste områder, hvor det blev konstateret, at der kunne indføres forbedringer, vedrørte: anvendelsen af specifikke hygiejnekrav, såsom prøveudtagningsfrekvensen for slagtekroppe og gennemførelsen af HACCP-planer i virksomhederne, og manglende anmeldelse til Kommissionen af national lovgivning, som tillader fleksibilitet for slagterier med lille kapacitet. Sidstnævnte punkt afspejler situationen med hensyn til fleksibilitetsordningerne i sektoren for fersk kød og mælk, der er omhandlet tidligere i denne rapport.

Salmonellakontrolplaner

Der blev udført syv audit af de nationale salmonellakontrolplaner i fjerkræsektoren. Der var blevet indført kontrolplaner i alle besøgte medlemsstater, men i nogle tilfælde var gennemførelsen blevet forsinket for visse kategoriers vedkommende. I alle medlemsstater var planerne for overvågning og officiel prøveudtagning med henblik på test for salmonella i forskellige fjerkrækategorier ikke i fuld overensstemmelse med EU-lovgivningen, hvilket i vid udstrækning skyldtes mangler i forbindelse med prøveudtagningen, foranstaltninger truffet efter positive testresultater og laboratorier.

Importkontrol med fødevarer af ikke-animalsk oprindelse

Med hensyn til gennemførelsen af Kommissionens afgørelser om mykotoksin og forfalskning af Sudan-farver er den offentlige kontrol blevet forbedret markant, navnlig i henseende til prøveudtagning, forberedelse af prøvning og håndtering af sendinger, der ikke opfylder kravene. Der blev dog konstateret svagheder i forbindelse med: råvarer, hvor kontrolhyppigheden afhænger af medlemsstaternes risikovurdering, advarselsmeddelelser, laboratorier og rapportering om analyseresultater.

På det seneste har Levnedsmiddel- og Veterinærkontorets audit i medlemsstaterne været særlig fokuseret på gennemførelsen af forordning (EF) nr. 669/2009 om offentlig kontrol

af visse foderstoffer og fødevarer af ikke-animalsk oprindelse⁶. De foreløbige resultater viser, at medlemsstaterne generelt har gennemført de vigtigste forpligtelser i forordningen, navnlig ved at oprette udpegede indgangssteder med henblik på kontrol af dokumenter, identitet og fysisk kontrol. De områder, der kræver yderligere udvikling, omfatter: forbedret netværksdannelse mellem de kompetente myndigheder og forenkling af videre transport mellem forskellige medlemsstater, så længe resultaterne af den fysiske kontrol endnu ikke foreligger.

Pesticidrester

Levnedsmiddel- og Veterinærkontoret udførte 10 audit af kontrollen med pesticidrester i medlemsstaterne. Resultaterne viser, at ansvaret for de kompetente myndigheder er klart afgrænset, at man var i gang med at gennemføre de overordnede programmer for kontrol med pesticidrester, og at de var risikobaseret.

Den offentlige kontrol i flere medlemsstater lider dog under mangelen på laboratorieudstyr, hvormed der kan foretages en effektiv analyse inden for det brede analyseområde, som EU-lovgivningen kræver. Der er rettet henstillinger til disse medlemsstater om at træffe korrigerende foranstaltninger, og de følges aktivt op.

Det fremgik af Levnedsmiddel- og Veterinærkontorets audit, at selv om egenkontrol er et generelt krav i EU's fødevarelovgivning, har fødevarevirksomhedsledere (især i de store detailkæder) gennemført særligt omfattende egenkontrollsystemer, som er målrettet pesticidrester. Det fremgik også, at disse systemer, der fungerer sideløbende med den offentlige kontrol, havde været genstand for de kompetente myndigheders vurdering. Derfor anbefalede Levnedsmiddel- og Veterinærkontoret i overensstemmelse med forordning (EF) nr. 882/2004, at medlemsstaterne evaluerer pålideligheden af disse egenkontrollsystemer og tager hensyn til resultaterne ved fastlæggelsen af hyppigheden af den offentlige kontrol (det er et specifikt krav i forordningen, at medlemsstaternes offentlige kontrol skal tage hensyn til pålideligheden af den egenkontrol, som udføres af fødevarevirksomhedsledere).

Offentlig kontrol med anvendelsen af forordning (EF) nr. 852/2004 ("generel hygiejne")

Der blev udført 22 audit i medlemsstaterne for at vurdere de eksisterende offentlige kontrollsystemer med henblik på at verificere overholdelsen af: fødevarehygiejnereglerne i forordning (EF) nr. 852/2004, sporbarheds- og mærkningsbestemmelser og de regler, der gælder for markedsføring af vand på flasker. Der var indført offentlig kontrol i alle de besøgte medlemsstater, og de tilsyn, som Levnedsmiddel- og Veterinærkontorets audit hold noterede sig, bekræftede, at de nationale inspektører var fortrolige med, hvordan de skulle vurdere hygiejnekravene. I forbindelse med de kompetente myndigheders vurdering af HACCP, stødte man dog på vanskeligheder i de fleste medlemsstater, hvor gennemførelsen af HACCP-principperne, som fødevarevirksomhedslederne selv stod for, var tilsvarende lav. Ligeledes blev der konstateret manglende uddannelse.

⁶ Kommissionens forordning (EF) nr. 669/2009 af 24. juli 2009 om gennemførelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 882/2004 for så vidt angår en mere intensiv offentlig kontrol af visse foderstoffer og fødevarer af ikke-animalsk oprindelse og om ændring af beslutning 2006/504/EF.

Offentlig kontrol med fødevaretilsætningsstoffer

Der blev udført 16 audit for at vurdere de eksisterende offentlige systemer for kontrol med fødevaretilsætningsstoffer i visse medlemsstater. Resultaterne viste, at der var indført velfungerende afgrænsede retlige rammer og organisatoriske strukturer for offentlig kontrol i de besøgte medlemsstater, herunder gode laboratorienetværk. Der er generelt et tilstrækkeligt antal kontrolmedarbejdere, selv om kvalifikations- og uddannelsesniveaut kunne forbedres. Kontrolprocedurerne er generelt veldokumenterede, den risikobaserede kontrolstrategi følges i det store og hele, og der træffes foranstaltninger i tilfælde af manglende overholdelse. Der blev dog identificeret visse mangler i kontrollen med renheden og mærkningen af tilsætningsstoffer til fødevarer. Der finder generelt ingen kontrol sted på importstedet undtagen for farver, der ikke er tilladt, og som udtrykkeligt er nævnt i EU-lovgivningen. EU-lovgivningen om overvågning af forbruget og anvendelsen af tilsætningsstoffer var ikke gennemført i en række medlemsstater. Dette tages aktivt op gennem opfølgningsprocessen.

Offentlig kontrol med materialer, der er beregnet til kontakt med fødevarer

Der blev udført en serie af 16 audit for at vurdere den offentlige kontrol med materialer i kontakt med fødevarer (FCM). Selv om der er indført retlige rammer for den offentlige kontrol med FCM, er gennemførelsen først for nylig blevet påbegyndt i en række medlemsstater, og der er behov for yderligere bestræbelser på at udvikle kontrolsystemerne, herunder særlige kontrolretningslinjer, opgradering af laboratorier og sektorspecifik uddannelse. Udpegelsen af kompetente myndigheder til gennemførelse af den offentlige kontrol er ofte uklar, hvilket fører til manglende kontrol eller overlapning af kontrol. Da registreringen af FCM-virksomheder ikke er obligatorisk i henhold til EU-lovgivningen, er der ingen garanti for, at de er omfattet af den offentlige kontrol. Der fandt generelt en veletableret, risikobaseret kontrol sted på FCM-fremstillingsniveauet, men der er behov for en yderligere kontrolindsats på FCM-brugerniveauet, f.eks. med fødevarerforarbejdningsvirksomheder. Den kompetente myndigheds personale var ofte utilstrækkeligt uddannet i specifikke spørgsmål i relation til FCM, såsom sporbarhedssystemer, god fremstillingspraksis og vurdering af overholdelseserklæringen.

Offentlig kontrol med genetisk modificerede organismer (gmo)

Levnedsmiddel- og Veterinærkontorets audit fokuserede på den offentlige kontrol, der foretages for at verificere overholdelsen af sporbarheds- og mærkningskravene i forbindelse med markedsføring af gmo-fødevarer, -foder og -frø, og på gennemførelsen af den specifikke kontrol, der kræves i afgørelserne i nødsituationer med henblik på at forhindre import af ikke-godkendte gmo'er. Selv om kontrollen generelt blev udført i overensstemmelse med EU's krav, blev der bemærket nogle mangler i forbindelse med: importkontrollen med kinesisk ris, akkrediteringen af laboratorier og utilstrækkelig prøveudtagning med henblik på laboratorieanalyser.

Dyresundhed

Programmer for udryddelse af dyresygdomme: taskforceaktiviteter

Ud over Levnedsmiddel- og Veterinærkontorets aktiviteter inden for sygdomsudryddelse som beskrevet ovenfor, blev der i 2000 oprettet en taskforce for overvågning af EU-medfinansierede programmer for sygdomsudryddelse med det formål at øge disse

programmets effektivitet. For nogle sygdomme såsom kvægtuberkulose, brucellose, rabies og klassisk svinepest er der blevet oprettet specifikke undergrupper, der skal yde teknisk støtte til medlemsstaterne og overvåge gennemførelsen.

Udryddelse af kvægtuberkulose og brucellose

Udryddelse af kvægtuberkulose og brucellose hos kvæg, får og geder har høj prioritet i medlemsstater, der ikke officielt er frie for disse sygdomme. Levnedsmiddel- og Veterinærkontoret udførte 10 audit af programmerne for udryddelse af tuberkulose og/eller brucellose. Generelt var programmerne, der er godkendt og medfinansieret af EU, velgennemført. Ikke desto mindre blev der i nogle af de besøgte medlemsstater afsløret mangler (i nogle tilfælde alvorlige) med hensyn til flytningsrestriktioner, test- og prøveindsamlingshyppighed og/eller resultatet af epidemiologiske undersøgelser.

Som følge af Levnedsmiddel- og Veterinærkontorets aktiviteter samt taskforceaktiviteterne er Kommissionen meget opmærksom på at sikre, at mangler i disse medlemsstater afhjælpes ved forbedret udformning, gennemførelse og overvågning af udryddelsesprogrammer.

Rabies

Som følge af gennemførelsen af de EU-finansierede rabiesudryddelsesprogrammer er der under Levnedsmiddel- og Veterinærkontorets audit i de baltiske medlemsstater blevet rapporteret om markante fremskridt. I nogle medlemsstater var gennemførelsen af vaccinationsprogrammer dog præget af mangler. Det fremgår af Levnedsmiddel- og Veterinærkontorets audit, at forekomsten af rabies hos tamdyr og vilde dyr fortsat giver anledning til betænkeligheder.

Klassisk svinepest

På grund af den øgede anvendelse af biosikkerhedsforanstaltninger og forbedrede vaccinationskampagner for vildsvin inden for rammerne af et EU-finansieret udryddelsesprogram, har der kun været sporadiske udbrud af klassisk svinepest hos tamsvin i de seneste år i EU. Disse blev godt inddæmmet af medlemsstaterne gennem håndhævelse af den relevante EU-lovgivning og beredskabsplaner (se nedenfor). Til trods for disse forbedringer er klassisk svinepest fortsat fremherskende i vildsvinebestanden i visse regioner i nogle få medlemsstater i Central- og Sydøsteuropa og udgør således en trussel i form af genindførelse af virusset i tamsvinebestanden. Levnedsmiddel- og Veterinærkontoret overvåger sygdomssituationen, og myndighederne bistås bl.a. gennem taskforcens aktiviteter, navnlig i Bulgarien og Rumænien, med at bekæmpe sygdommen under de særlige forhold, der gælder i hver af disse medlemsstater.

Beredskabsplaner

Medlemsstaterne har en juridisk forpligtelse til at udvikle beredskabsplaner for at være forberedt på eventuelle udbrud på deres område af større epizootier såsom mund- og klovesyge og klassisk svinepest. Levnedsmiddel- og Veterinærkontoret gennemførte audit af disse beredskabsplaner i otte medlemsstater. Konklusionen på disse audit var, at de kompetente myndigheder generelt har vist, at de er i stand til omgående at reagere på anmeldelser af mistænkelige epizootier og til at træffe de nødvendige foranstaltninger.

Der blev fremsat henstillinger om yderligere at forbedre visse aspekter såsom laboratoriernes beredskabsstatus, lokale ordninger og regelmæssig gennemgang og ajourføring af planerne.

Offentlig kontrol med mund- og klovesygelaboratorier

Kommissionen er juridisk forpligtet til at føre tilsyn med EU-laboratorier, der håndterer levende mund- og klovesygevirus, på grund af de risici, som virus, der slipper ud af et kontrolleret miljø, udgør for dyresundheden. Der er 16 nationale diagnostiske laboratorier og tre laboratorier, som er godkendt til at håndtere virus med henblik på vaccinefremstilling. I de seneste år blev otte laboratorier inspiceret med blandede resultater. Der blev konstateret alvorlige problemer i tre laboratorier, som kunne have udgjort en risiko for udslip af viruset. I to af disse blev problemerne, der involverede affaldsbortskaffelsessystemer, hurtigt løst, men i det tredje var biosikkerhedsniveauet utilstrækkeligt, og godkendelsen til at håndtere levende mund- og klovesygevirus blev inddraget. På grund af de involverede risici og de betydelige ressourcer, der er nødvendige for at overvåge driften af disse laboratorier både på medlemsstatsplan og EU-plan, bekræfter disse konstateringer, at mund- og klovesygelaboratorier kun bør godkendes i de medlemsstater, der er i stand til at sikre overholdelsen af artikel 65 i direktiv 2003/85/EF, navnlig for at sikre de nødvendige ressourcer hertil.

BSE

Med hensyn til BSE har der været et drastisk fald i forekomsten af sygdommen, og dette har muliggjort en væsentlig forhøjelse af testalderen. Hyppigheden af Levnedsmiddel- og Veterinærkontorets audit på dette område er blevet nedsat tilsvarende.

Bluetongue

Efter at vacciner mod bluetongue, serotype 8, blev tilgængelige, udførte Levnedsmiddel- og Veterinærkontoret audit i fire medlemsstater for at evaluere gennemførelsen af medfinansieret nødvaccination mod bluetongue. Selv om der blev konstateret visse mangler, primært med hensyn til udelukkelsen af visse delpopulationer såsom fedekvæg og erstatningslam fra vaccination, blev vaccinationskampagnerne generelt gennemført som krævet i programmerne.

Dyrevelfærd

Levnedsmiddel- og Veterinærkontoret udførte 39 audit vedrørende kontrol med dyrevelfærd, som omfattede velfærd på bedrifter, under transport og på slagterier. Dette intensive program, der omfattede alle medlemsstater, mandede ud i nogle vigtige konstateringer på tre hovedområder.

Levnedsmiddel- og Veterinærkontorets audit har overvåget medlemsstaternes fremskridt med at udfase ikke-stimulusberigede bure for æglæggende høner inden fristen den 1. januar 2012. Der hersker bekymring for, at et stort antal producenter i flere medlemsstater ikke vil overholde fristen. Kommissionen samarbejder med eksperter i medlemsstaterne med henblik på at fremskynde udfasningsprocessen og opnå overensstemmelse i løbet af 2011.

Med hensyn til velfærd for svin er medlemsstaterne på forskellige niveauer ved at forberede sig på den obligatoriske gruppevis opstaldning af drægtige søer inden fristen den 1. januar 2013. Levnedsmiddel- og Veterinærkontorets overvågning af fremskridtet med dette spørgsmål viser, at der i de fleste medlemsstater vil være behov for en betydelig indsats for at overholde fristen. Der er ikke gjort tilstrækkelige fremskridt med hensyn til mere langsigtede krav såsom nødvendigheden af at anvende andre former for miljø- eller forvaltningspraksis i stedet for halekupering af pattegrise undtagen i Sverige og Finland, hvor der allerede er indført forbud mod halekupering.

Selv om kun et lille antal medlemsstater i 2007 var godt organiseret i henseende til at opfylde kravene til godkendelse af transportmidler, er der i de senere år gjort solide fremskridt med at opnå en højere grad af overholdelse. Navnlig det nye krav om installering af temperaturovervågningsudstyr og en advarselsanordning er generelt blevet vellykket gennemført. I de fleste medlemsstater er visse krav til vandingsudstyr og satellitnavigationssystemer dog ikke blevet taget op i tilstrækkeligt omfang under processen med godkendelse af køretøjer.

Plantesundhed

Importkontrol med regulerede genstande

Der er blevet udført 11 audit af de nationale importkontrolordninger på plantesundhedsområdet som led i en række audit af den reviderede EU-importordning på plantesundhedsområdet, der har været i kraft siden 2005. Der blev konstateret betydelige forbedringer i kontrolordningerne. Der er dog spørgsmål, som det fortsat er nødvendigt at tage op, navnlig med hensyn til kontrol på andre steder end indgangsstederne. Der blev konstateret problemer i forbindelse med regulerede varer i transit, da det ikke var muligt at identificere alle disse varer på det første indgangssted. Som følge heraf blev visse varer derfor ikke underkastet den nødvendige plantesundhedskontrol. Tildelingen af ressourcer og mangler i infrastrukturen er den dybereliggende årsag til sådanne mangler i visse medlemsstater.

Udbrud af skadegørere

23 audit vedrørte en række skadegørere. For så vidt angår de vigtigste skadegørere, var der en forekomst af fyrretræs nematode (*Bursaphelenchus xylophilus*) i Portugal, og der var et udbrud i Spanien. En række tilpasninger af lovgivningen og håndhævelsesinitiativer fra Kommissionens side, som sigtede mod at styrke kontrollen, herunder flere audit, som blev udført af Levnedsmiddel- og Veterinærkontoret, har bidraget til at forhindre skadegøreren i at sprede sig til resten af EU. I forbindelse med den røde palmesnudebille (*Rhynchophorus ferrugineus*) viste Levnedsmiddel- og Veterinærkontorets audit, at medlemsstaterne har kæmpet hårdt for at kontrollere denne skadegører. Dens biologi vanskeliggør tidlig påvisning og kontrol, og der har været store problemer med gennemførelsen af de krævede udryddelsesforanstaltninger i private haver og byer, hvor værtsplanten (palmer) typisk findes. Den røde palmesnudebille er nu udbredt i mange af de områder i EU, hvor der vokser palmer.

Den kinesiske træbuk og de asiatiske træbukke (*Anoplophora* spp.) er skadegørere for en lang række træagtige planter. Levnedsmiddel- og Veterinærkontorets audit har vist, at medlemsstaterne i praksis ikke systematisk anvender de foranstaltninger, der er nødvendige for rettidig udryddelse. Med undtagelse af et stort udbrud i Norditalien har

udbruddene dog i det mindste generelt kunnet holdes inden for små områder, og nogle er blevet udryddet.

Intern plantesundhedskontrol

Der blev udført 16 audit vedrørende intern plantesundhedskontrol, herunder opretholdelse af beskyttede zoner, gennemførelse af plantepasordninger og kontrol i kartoffelsektoren. De fleste af de udførte audit bekræftede egenkontrollen i de beskyttede zoner, men der var tilfælde, hvor medlemsstaterne blev bedt om at forbedre kontrollen væsentligt for at undgå inddragelse af deres status som beskyttet zone. De audit, der blev udført vedrørende plantepas, viste blandede resultater. De viste, at mange af de tilfælde af manglende overholdelse, som var blevet konstateret under den tidligere række af audit, ikke var blevet afhjulpet. Resultaterne viste også, at der med en passende prioritering af opgaverne og en passende tildeling af ressourcer kan etableres et hensigtsmæssigt kontrolsystem. Der er i forbindelse med de fleste audit konstateret fremskridt i kartoffelsektoren.

Foderstoffer og animalske biprodukter

Levnedsmiddel- og Veterinærkontoret har udført 39 audit på dette område. De vigtigste konklusioner af disse audit er anført i det følgende.

Mens godkendelsesprocessen for de større foderstofvirksomheder, der kræver godkendelse, er afsluttet i alle medlemsstater, var registreringen af mindre virksomheder stadig langt fra afsluttet. EU-lovgivningen kræver registrering af alle virksomhedsledere, der udfører produktion, forarbejdning, oplagring, transport eller distribution af foderstoffer.

Der var hyppige fejl ved udformningen og gennemførelsen af HACCP-baserede procedurer kombineret med manglende ekspertise hos de kompetente myndigheder med hensyn til, hvordan de skal vurderes.

Med hensyn til importkontrol manglede der i mange tilfælde en risikobaseret strategi, og der var en lav forekomst af fysisk kontrol for visse råvarers vedkommende.

Der er en potentiel risiko for, at forarbejdet animalsk protein, som er indeholdt i organiske gødningsstoffer og jordforbedringsmidler, finder vej til foderstoffer. Levnedsmiddel- og Veterinærkontorets audit har vist, at der er behov for at styrke den offentlige kontrol med organiske gødningsmidler og jordforbedringsmidler, der i det store og hele var tilfredsstillende i produktionsanlæggene, men svag i resten af markedsførings- og anvendelseskæden. I den næste runde af Levnedsmiddel- og Veterinærkontorets audit lægges der vægt på kontrollen med denne del af foderkæden.

Der er sket betydelige forbedringer med hensyn til brugen af handelsdokumenter i relation til animalske biprodukter samt med hensyn til deres nøjagtighed og pålidelighed. Det samme gælder for indsamling, transport, identifikation og bortskaffelse af animalske biprodukter, der i det store og hele opfylder de relevante krav, når der ses bort fra detailsektoren.

Importkontrol med animalske fødevarer og dyr

Levnedsmiddel- og Veterinærkontoret har udført 30 audit af import- og transitkontrollen. Alle medlemsstater har indført omfattende offentlige importkontrolsystemer, og de fungerer i det store og hele efter hensigten.

Navnlig udviklingen og gennemførelsen af et fælles edb-system for import, Traces, har lettet og forenklet mange procedurer for grænsekontrolstederne og forbedret kommunikationen mellem medlemsstaterne om import og transit. Det har også givet et bedre overblik over mønstret for importen til EU. Det er dog fortsat en svaghed, at nogle af de største importmedlemsstater ikke udnytter Traces fuldt ud.

De udførte audit afdækkede en række problemstillinger, som skal tages op.

De nuværende bestemmelser om kontrol med omladninger af sendinger fra ét tredjeland undervejs til et andet er komplicerede og vanskelige at håndhæve, navnlig i henseende til anmeldelse til de relevante grænsekontrolsteder og udgangspfølgning og -verifikation inden for den krævede tidsfrist. Selv om disse vanskeligheder gør sig gældende i alle havne, forekommer de hyppigst i de større havne, hvor de fleste af disse omladninger finder sted. Indtil en fornyet vurdering af de gældende regler foreligger, er der blevet foretaget nogle ændringer af de gældende tidsfrister, og der er blevet udstedt retningslinjer, der skal gøre reglerne både mere effektive og lettere at håndhæve.

Der er stor variation i overvågningsplanerne for importerede sendinger i medlemsstaterne. Overvågningsstrategien, prøveudtagningsniveauerne og rækken af testede produkter og oprindelser afviger stærkt.

De kompetente myndigheder anvender ikke systematisk håndhævelsesforanstaltninger og sanktioner for at forbedre overholdelsen på områder såsom anmeldelse af sendinger inden deres fysiske ankomst og korrekt gennemførelse af officiel dokumentation.

Restkoncentrationer af veterinærlægemidler og forurenende stoffer

Levnedsmiddel- og Veterinærkontoret har udført 20 audit vedrørende restkoncentrationer af veterinærlægemidler og forurenende stoffer. De vigtigste konklusioner heraf er anført nedenfor.

Analyselaboratorierne i de fleste medlemsstater er nu akkrediteret efter ISO 17025:2005, men antallet af restkoncentrationsmetoder, der indgår i akkrediteringen, svinger meget. Betingelserne og procedurerne for sådanne akkrediteringsmetoder afhænger af de nationale akkrediteringsorganers politik. Hvis de accepterer et "fleksibelt anvendelsesområde", efter at de første akkrediteringskriterier er blevet opfyldt, kan laboratoriet føje kombinationer af stoffer/matricer/arter til en allerede akkrediteret metode uden at skulle indhente akkrediteringsorganets godkendelse hver gang. Hvis de nationale akkrediteringsorganer kræver, at hver supplerende metode skal godkendes, hvilket normalt finder sted i forbindelse med de årlige audit, er proceduren meget mere langsom og ofte mere bekostelig for laboratorierne.

Kommissionens beslutning 2002/657/EF indeholder bindende instrukser for de officielle restkoncentrationslaboratorier vedrørende valideringen af restkoncentrationsmetoder. Selv om det er tidsrøvende og noget kompliceret, har dette harmoniseret

valideringsmetoderne i medlemsstaterne, gjort resultaterne mere pålidelige og stillet vejledning til rådighed for restkoncentrationslaboratorierne i tredjelande.

Heste, der behandles med visse lægemidler, skal udelukkes sikkert fra fødevarekæden i seks måneder (for visse lægemidlers vedkommende) eller for hele livet. Dette gøres i afsnit IX i hestepasset, som alle heste i EU skal have, fra de er ca. seks måneder gamle. Selv om fristen for registreringen af alle heste er overskredet, er gennemførelsen fortsat i gang i flere medlemsstater. I de fleste medlemsstater kræves og kontrolleres hestepasset ved slagtingen, men meget få medlemsstater, om nogen overhovedet, har kontrolleret forbindelsen mellem visse behandlinger og angivelserne i afsnit IX i passet.

Oplysninger om fødevarekæden ved slagtingen gives for alle arter i de fleste medlemsstater. Fortolkningen af lovgivningen varierer dog betydeligt. Nogle medlemsstater kræver, at ejerne af dyret eller de personer, der holder dyret, anfører alle behandlinger, som et dyr har fået i løbet sin levetid, i fødevarekædeoplysningerne. Andre kræver kun en erklæring om, at dyrene ikke er slagtet før udløbet af en tilbageholdelsestid for medicinsk behandling.

3.3. Andre kilder til information om kontrol i medlemsstaterne

Sektorspecifik rapportering

Ifølge bestemmelser i EU-lovgivningen om fødevarer sikkerhed, dyresundhed og -velfærd samt plantesundhed skal medlemsstaterne forelægge regelmæssige rapporter om en række specifikke krav. På baggrund af disse nationale rapporter udarbejder Kommissionen så en række sektorspecifikke rapporter, som beskriver gennemførelsen af visse aspekter af EU-lovgivning, der finder anvendelse på fødevarekæden, herunder i nogle tilfælde specifikke data om offentlig kontrol og resultaterne heraf på de berørte områder.

Blandt de mest relevante er rapporterne om: overvågning og test af drøvtyggere for forekomsten af transmissible spongiforme encephalopater (TSE), tendenser i og kilder til zoonoser, zoonotiske agenser og fødevarebårne udbrud i EU (pålagt EFSA), den årlige beretning om EU-dækkende overvågning af pesticidrestkoncentrationer og rapporterne om møderne i taskforcen vedrørende udryddelse af dyresygdomme.

Bilaget til denne rapport indeholder en tabel med en oversigt over de vigtigste rapporter, som Kommissionen har offentliggjort i det sidste år, og de websteder, hvor de findes.

Systemer til hurtig varsling og andre rapporteringsredskaber

De eksisterende hurtige varslingssystemer for fødevare- og fodersikkerhed (RASFF), udbrud af dyresygdomme (ADNS) og udbrud af plantesygdomme (Europhyt) er vigtige redskaber, som gør det muligt at reagere hurtigt på krisesituationer og nye risici, og de er en kilde til information om fare- og sygdomsmønstre, efterhånden som de udvikles i fødevarekæden. Dataene fra disse systemer kan være en vigtig indikator for manglende overholdelse af fastlagte sikkerhedsstandarde. De detaljerede resultater af disse varslingssystemer for fødevare- og fodersikkerhed sammenfattes hvert år i de årlige rapporter om RASFF og ADNS, som offentliggøres på Kommissionens websted:

http://ec.europa.eu/food/food/rapidalert/index_en.htm
http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/adns/index_en.htm.

For så vidt angår Europhyt, notifikationsredskabet for tilbageholdelse af sendinger af hensyn til plantesundheden, er Kommissionen ved at oprette et websted med månedlige tilbageholdelsesrapporter.

Traces, systemet, som gør det muligt for Kommissionen og medlemsstaterne at udveksle oplysninger om den kontrol, der er foretaget på dyr og fødevarer af animalsk oprindelse (på indenlandske produkter og import fra tredjelande), er en anden vigtig kilde til information, ikke kun for antallet af flytninger af de berørte råvarer, men også for den udførte offentlige veterinærkontrol:

http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/traces/index_en.htm.

Aflæggelse af rapport på møderne i Den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed

Medlemsstaterne forelægger desuden regelmæssigt rapporter om gennemførelsen af kontrollen på møder i Den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed. Dette kan enten være rutinemæssige rapporter om forekomsten af og kontrollen med fødevarebårne sygdomme, dyre- eller plantesygdomme, eller de kan have relation til nylige udbrud og de beredskabsforanstaltninger, der er truffet som følge heraf. De udgør en anden vigtig informationskilde for Kommissionen ved vurderingen af, hvordan kontrollen fungerer i medlemsstaterne. I de senere år har Kommissionen gjort det til sin praksis at offentliggøre disse fremlæggelser på Kommissionens websted sammen med referaterne fra de pågældende møder.

På nogle områder udformer Kommissionen endvidere en kompilering af rapporterne fra medlemsstaterne og fremlægger dem via Den Stående Komité (de findes på følgende websted:

http://ec.europa.eu/food/committees/regulatory/index_en.htm).

3.4. Kommissionens opfølgning og håndhævelse

Vedvarende fokus på og koordinering af håndhævelsesforanstaltninger forbliver en prioritet på alle områder, der er omfattet af denne rapport. Henstillingerne i Levnedsmiddel- og Veterinærkontorets auditrapporter spiller en vigtig rolle i denne forbindelse. De følges systematisk op gennem en række aktiviteter.

Medlemsstatens kompetente myndigheder skal derefter forelægge en "handlingsplan", der beskriver, hvordan de har fulgt henstillingerne op eller agter at gøre det. Kommissionen evaluerer på sin side handlingsplanen og overvåger systematisk gennemførelsen af alle disse foranstaltninger via en række opfølgende aktiviteter, herunder: a) generelle opfølgende audit, hvor Levnedsmiddel- og Veterinærkontoret og myndighederne i medlemsstaten mødes for at gennemgå de fremskridt, der er gjort med henstillingerne til den pågældende medlemsstat, b) opfølgende audit på stedet vedrørende specifikke problemstillinger eller anmodninger om skriftlige rapporter om specifikke problemstillinger, samt c) bilaterale møder på højt niveau i tilfælde af overordnede eller vedvarende problemer.

En anden kilde til information, der kan give et fingerpeg om problemer med manglende overholdelse eller håndhævelse, er klager fra medlemmer af offentligheden eller ngo'er, og Kommissionen skal omhyggeligt sikre, at disse forfølges af de pågældende medlemsstater med henblik på at opnå et positivt resultat.

For så vidt angår andre redskaber fandt Kommissionen i løbet af perioden 2009-2010, at EU's pilotprojekt, der er blevet anvendt på frivillig basis i femten medlemsstater siden april 2008 med henblik på at give hurtigere og mere fyldestgørende svar på spørgsmål vedrørende anvendelsen af EU-lovgivningen, var et nyttigt redskab, da det har forbedret kommunikationen mellem Kommissionen og medlemsstaterne og har bidraget til løsningen af håndhævelsesproblemer, uden at det var nødvendigt at anvende formelle overtrædelsesprocedurer.

Såfremt de kompetente myndigheder ikke træffer tilfredsstillende korrigerende foranstaltninger med henblik på at løse vedvarende problemer, og såfremt de mekanismer, der er beskrevet ovenfor, ikke fører til en tilfredsstillende løsning eller fører til utilstrækkelige fremskridt, kan Kommissionen dog indlede traktatbrudsprocedurer for at få medlemsstaten til at overholde bestemmelserne.

Dette skete i tre sager mod Grækenland, fordi landet vedvarende undlod at overholde en række vigtige elementer i EU's fødevarer sikkerhedslovgivning. Domstolen afsagde tre domme, hvorved Grækenland blev dømt for manglende overholdelse af EU-lovgivningen. Det drejer sig navnlig om følgende:

- Levnedsmiddel- og Veterinærkontoret konstaterede i sine audit årelange, grundlæggende og systematiske mangler i den offentlige kontrol i Grækenland, som hovedsageligt skyldtes utilstrækkelige menneskelige ressourcer i de græske veterinærtjenester. Som følge heraf undlod både centraladministrationen og de decentrale myndigheder at udføre den offentlige kontrol på en effektiv og omfattende måde. Domstolen konkluderede, at resultaterne af de græske myndigheders bestræbelser på at løse disse problemer var utilfredsstillende⁷.

- Domstolen konkluderede også, at Grækenland havde forsømt på korrekt vis at anvende vigtige bestemmelser i EU-lovgivningen om animalske biprodukter, som ikke er bestemt til konsum⁸, og om beskyttelse af dyr under transport og i slagterier⁹.

Endvidere afgav Kommissionen begrundede udtalelser i 2010 mod Italien og Spanien.

- Med hensyn til Italien konstaterede Levnedsmiddel- og Veterinærkontoret, at personalemangel forhindrede de italienske myndigheders i at opfylde deres forpligtelser i henhold til EU's plantesundhedslovgivning. Derfor forsømte Italien i mange tilfælde at overholde notifikationskravene. Endvidere førte det problem, som Levnedsmiddel- og Veterinærkontoret havde konstateret, til, at de italienske myndigheder systematisk undlod at tilvejebringe et tæt, hurtigt, direkte og effektivt samarbejde med Kommissionen.

⁷ Domstolens dom af 23.4.2009 i sag C-331/07.

⁸ Domstolens dom af 17.12.2009 i sag C-248/08.

⁹ Domstolens dom af 10.9.2009 i sag C-416/07.

- Med hensyn til Spanien konstaterede Levnedsmiddel- og Veterinærkontoret i sine audit, at Spanien ikke anvendte EU's dyrevelfærdskrav korrekt i forbindelse med: tilladelser til transportvirksomheder, godkendelse af transportmidler, kontrol med rejselogsbøger, kontrol med sundhedstilstanden hos dyr, der skal transporteres, inspektioner og sanktioner.

De årlige rapporter om overvågning af anvendelsen af EU-lovgivningen, der er offentliggjort på Kommissionen websted, indeholder flere oplysninger om overtrædelser: http://ec.europa.eu/eu_law/infringements/infringements_annual_report_da.htm

4. Konklusioner

I det store og hele sikrer medlemsstaterne på udmærket vis gennemførelse af den offentlige kontrol i hele fødevarekæden og overholdelse af kravene til fødevarerikkerhed, plantesundhed og dyresundhed samt dyrevelfærd. Selv om meget kan forbedres, er der sket fremskridt med den effektive anvendelse af kontrolinstrumenter og -ressourcer og med planlægningen, gennemførelsen og koordineringen af kontrollen i alle sektorer.

Offentlig kontrol og lovgivningsinstrumenter til optimering af effektiviteten heraf er centrale træk ved EU's fødevarekæde. Dette gør det muligt for de kompetente myndigheder at udføre kontrol på risikobasis og identificere mangler og afhjælpe dem rettidigt. Det giver også de kompetente myndigheder et nyttigt overblik over fødevarerikkerheds- og sundhedssituationen.

Medlemsstatens rapporter giver forsikring om, at de nationale kompetente myndigheder tager deres rolle alvorligt, og at de gør det med stadig større kompetence, som bekræftet i rapporterne om audit udført af Kommissionens eksperter.

Specifikke audit på stedet, der er foretaget af Kommissionen, samt generelle opfølgende audit, der dækker alle sektorer, er af stor betydning for identificeringen af svagheder, som skal afhjælpes, og for sikringen af, at der træffes korrigerende foranstaltninger.

Kommissionens auditrapporter, der supplerer medlemsstaternes kontrolaktiviteter, skaber et solidt system for vurdering af effektiviteten af medlemsstaternes kontrolsystemer.

For at give rimelige forsikringer om, at EU-lovgivningen bliver overholdt, træffer Kommissionen, når det er nødvendigt, passende foranstaltninger til at opnå forbedringer af de offentlige kontrol- og auditsystemer i medlemsstaterne.

BILAG

LISTE OVER KOMMISSIONENS OFFENTLIGGJORTE SEKTORSPECIFIKKE RAPPORTER OM GENNEMFØRELSEN AF EU-LOVGIVNING OM FØDEVARESIKKERHED, DYRESUNDHED, DYREVELFÆRD SAMT PLANTESUNDHED

Rapport	Retsgrundlag	Offentliggørelse
<i>Årsrapport om overvågning og test af drøvtyggere for forekomsten af transmissible spongiforme encephalopatis (TSE) i EU</i>	Artikel 6, stk. 4, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 999/2001 af 22. maj 2001 om fastsættelse af regler for forebyggelse af, kontrol med og udryddelse af visse transmissible spongiforme encephalopatis	http://ec.europa.eu/food/food/biosafety/tse_bse/monitoring_annual_reports_en.htm
<i>EU's sammenfattende rapport om tendenser i og kilder til zoonoser, zoonotiske agenser og fødevarebårne udbrud i EU</i>	Artikel 9, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/99/EF af 17. november 2003 om overvågning af zoonoser og zoonotiske agenser, om ændring af Rådets beslutning 90/424/EØF og om ophævelse af Rådets direktiv 92/117/EØF (Pålagt EFSA, udarbejdet af EFSA i samarbejde med ECDC)	http://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/doc/2090.pdf
<i>Årsrapport om det hurtige varslingsystem for fødevarer og foder (RASFF)</i>	Artikel 50 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarelovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevaresikkerhed	http://ec.europa.eu/food/food/rapidalert/rasff_publications_en.htm

Rapport	Retsgrundlag	Offentliggørelse
Årsrapport om EU-dækkende overvågning af pesticidrester	Artikel 32 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 396/2005 af 23. februar 2005 om maksimalgrænser for pesticidrester i eller på vegetabiliske og animalske fødevarer og foderstoffer og om ændring af Rådets direktiv 91/414/EØF (Pålagt EFSA)	http://ec.europa.eu/food/fvo/specialreports/pesticides_in_dex_en.htm http://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/1646.htm
Årlig rapport om bestråling af fødevarer	Artikel 7, stk. 3, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 1999/2/EF af 22. februar 1999 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om levnedsmidler og levnedsmiddelingredienser, som er behandlet med ioniserende stråling	http://ec.europa.eu/food/food/biosafety/irradiation/index_en.htm
Arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene om gennemførelsen af nationale overvågningsplaner for restkoncentrationer i medlemsstaterne	Artikel 8 i Rådets direktiv 96/23/EF af 29. april 1996 om de kontrolforanstaltninger, der skal iværksættes for visse stoffer og restkoncentrationer heraf i levende dyr og produkter heraf og om ophævelse af direktiv 85/358/EØF og 86/469/EØF og beslutning 89/187/EØF og 91/664/EØF	http://ec.europa.eu/food/food/chemicalsafety/residues/control_en.htm

Rapport	Retsgrundlag	Offentliggørelse
<i>Kommissionens årlige rapporter om medlemsstaternes overvågning af avicæ influenza hos fjerkræ og vilde fugle</i>	Artikel 19, stk. 1, i Kommissionens beslutning 2006/875/EF og artikel 9, stk. 1, i Kommissionens beslutning 2006/876/EF om godkendelse af de programmer for udryddelse og overvågning af dyresygdomme og visse former for TSE og for forebyggelse af zoonoser, som medlemsstaterne samt Bulgarien og Rumænien har forelagt for 2007.	http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/controlmeasures/avian/eu_resp_surveillance_en.htm
<i>Rapporter fra møder i ekspertundergrupper (kvægbrucellose, fåre- og gedeburcellose, kvægtuberkulose samt rabies) under taskforçen for overvågning af sygdomsudryddelse i medlemsstaterne</i>	Taskforçen blev oprettet i 2000 som en foranstaltning fastsat i Kommissionens hvidbog om fødevarerikkerhed.	http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/eradication/taskforce_en.htm

Rapport	Retsgrundlag	Offentliggørelse
Årligt sammendrag af medlemsstaternes fremlæggelser om import af animalske produkter til eget forbrug med en oversigt over de relevante oplysninger om de foranstaltninger, der er truffet for at oplyse om og håndhæve bestemmelserne i forordningen, samt resultaterne heraf	Artikel 7, stk. 1, i Kommissionens forordning (EF) nr. 206/2009/EC (der ophæver artikel 5, stk. 1, i Kommissionens forordning (EF) 745/2004) om indførsel til Fællesskabet af sendinger af animalske produkter til eget forbrug	http://ec.europa.eu/food/animal/animalproducts/personal_imports/sum_personal_imports_2005_2007_final.pdf
Dyrevelfærd: forordningen om dyretransport	Artikel 27, stk. 2, i Rådets forordning (EF) nr. 1/2005 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter og om ændring af direktiv 64/432/EØF og 93/119/EF og forordning (EF) nr. 1255/97	http://ec.europa.eu/food/animal/welfare/transport/inspections_reports_reg_1_2005_en.htm